

Šiaurės šalių literatūros savaitė Alizavos pagrindinėje mokykloje

SKAITYMO MALONUMAS

Lapkričio 14 dieną, kaip ir 2020 bibliotekų Alandų ir Farerų salose, Grenlandijoje, Islandijoje, Danijoje, Estijoje, Latvijoje, Norvegijoje, Suomijoje, Švedijoje ir Lietuvoje, Alizavos pagrindinės mokyklos mokiniai dalyvavo Šiaurės šalių literatūros savaitės šviesos ir žodžio šventėje. Šių metų tema – „Gamta šiaurėje“.

ŠVIESOS IR ŽODŽIO ŠVENTĖ

Ankstyvą rytmetį bibliotekoje apsilankė mažiausi mokyklos ugdytiniai, ikimokyklinukai ir priešmokyklinukai, su savo vadovėmis Rima Dyraite ir Onute Šiupieniene. Paskui – pirmokai su mokytoja Birute Kairiene. Vėliau trečiokai ir jų mokytoja Aldona Laužikienė. Ketvirtokai ir jų mokytoja Aiva Janušauskienė.

Žvakių šviesoje kartu su bibliotekininke vaikai skaitė šiauriečių autorių (Martin Glaz Serup iš Danijos ir Malin Kivelä iš Suomijos) paveikslėlių knygą „Jei sutiktum lokį“. Šios knygutės iliustracijas sukūrė Lina Bondestam iš Suomijos. (Dailininkė Lina Bondestam prieš keletą metų viešėjo Alizavos mokykloje!) Šito humoro pilna knygelė nagrinėja klausimą, ką reikėtų daryti sutikus lokį. Žmogaus ir lokio susitikimas aprašomas žaismingai, yra daug faktų ir išmonės.

Vaikai aptarė knygos viršelį, ant kurio nupieštas lokys, ir vienbalsiai nusprendė, kad tas lokys visai nepiktas, gal tik išdykęs. Ir nuo tokio lokio nereikia bėgti. Su juo galima pasikalbėti apie orą ar pajukauti. Arba kartu pabandyti piešti.

Perskaitę knygutę, vaikai puikiausiai žinojo, ką reikia daryti ir ko negalima daryti sutikus lokį. Vaikai nupiešė lokio pėdsakus, dainavo daineles apie gyvūnus, kalbėjosi, kad laukinių gyvūnų nereikia bijoti, nereikia erzinti, bet reikia būti draugiškiems ir tada šie gyvūnai elgsis draugiškai. Mažyliai ir

Mokinių sukurta meninė kompozicija.

pirmokai nupieštais lokio pėdų atspaudais papuošė biblioteką.

5–10 klasių mokiniai, vadovaujami dailės ir technologijų mokytojos metodininkės Audronės Užtupienės, sukūrė ir papuošė biblioteką menine kompozicija „Švari gamta. Ką mes galime padaryti?“ Mokiniai diskutavo, ką galėtų padaryti Lietuvos Vyriausybė, ką mokykla ir ką galėtų padaryti kiekvienas mokinys, kad gamta būtų švaresnė.

ĮSPŪDŽIAI IŠ KELIONIŲ PO ŠIAURĘ

Keliautoja, mokytoja Audronė Užtupienė, 5–10 klasių mokiniams papasakojo apie gamtą Šiaurėje. Čia medeliai nuskurde, neaukšti. Vietovės kalnuotos. Pakilęs vieną kilometrą į kalnus medžių nebepamatysi. Daugybė įvairiausių samanų. Neišpasakytas jų grožis. Skverbiasi ir žydi net pro mažiausią tarpelį akmenyne. Labai sraunūs kalnų upeliai. Vienas kelias net pavadintas „Tūkstantis upelių“, nes ištaisai skersai pagrindinio kelio srovena daugybė upelių. Keliautoja matė vaizdą, kaip pakalnėse

vandens telkiniai užteršti žmonių išmestomis šiukšlėmis. Vandenyje plaukioja vaistų buteliukai, plastiko atliekos, sauskelnės su „idarų“, moteriški higieniniai paketai, plastikiniai buteliai. Aplinka stipriai dvokia.

Mokytojos Audronės draugai keliaudami šiukšles pasiima ir vežasi mašinos 2–3 dienas, kol randa tinkamą vietą joms išmesti. Keliautoja papasakojo nutikimą, kaip šiukšlės išgelbėjo jų kelionę. Važiuojant prastais keliais prakiuro mašinos bakas. Artimiausia gyvenvietė buvo už šimto kilometrų. Vyrai šiukšlių maiše surado atitinkamo dydžio kamštį ir juo užkimšo bako skylę. Tai buvo gamtos padėka už deramą elgesį su ja.

Audronė papasakojo ir apie jūrų potvynius ir atoslūgius. Parodė nuotraukų, kaip atrodo Baltosios jūros dugnas per atoslūgį. Ant dugno matyti įvairiausių mažų pūslių. Tai jūros dugno augmenija, įvairios kriauklės. Panašias mokiniai padarė kurdami savo meninę kompoziciją. Audronė parodė ametisto akmenį, parsivežtą iš Baltosios jūros pakrantės, ir auskarus,

Mažyliai piešė lokio pėdų atspaudus.

kaklo papuošalą, pagamintus iš ametisto akmens. Šis akmuo dėl violetinio atspalvio naudojamas įvairių papuošalų gamybai.

Mokiniai pamatė ir pelkių nuotraukų. Miškas, berželiai, žalios samanos... Vaizdai idiliški, net norisi gulėti ant pūkuotų samanų, bet labai pavojinga. Pasukęs vos žingsnį nuo kelio, nugarmėsi į prarają, niekas net negalės ištraukti. Per pelkes nutiesti keliai iš medžių rąstų. Tačiau, ar tie rąstai dar nesutrūniję, būtina kaskart kruopščiai patikrinti. Labai drėgna, daug uodų. Įdomi kelionė kalnais debesyse. Kelio beveik nesimato, nes debesys – tai tirštas rūkas, nuolat esi šlapias.

Mokytojos Audronės aplankyta Barenco jūros pakrantė nuklota juodais, pailgiais lyg kardas akmenimis. Šiais mokytojos atsivežtais akmenimis mokiniai papuošė meninę kompoziciją.

GEOGRAFIJOS PAMOKOS

Lapkričio 17 d. Alizavos pagrindinės mokyklos geografijos mokytoja metodininkė Inga Inapienė 6–10 klasių mokiniams vedė pamokas apie gamtą Šiaurėje.

Trumpai su mokiniais padiskutavus, kas asocijuojasi su Šiaure, mokytoja paskelbė pamokos uždavinius: paanalizuoti Šiaurės Europos gamtą ir parengti kūrybinį pranešimą duota tema.

Šiaurės Europai priklauso Islandija, Danija, Norvegija, Suomija ir Švedija. Šiaurės Europa – tai ledyno kūrinys. Suomija yra viena seniausių žemės sausumos dalių. Didžiausi Europoje Skandinavijos kalnai, kuriuos ledynai skaldė, zulinio. Krantai – irgi ledyno palikimas. Vandeniui atsitraukus liko gilios įlankos, kurias norvegai pavadino fjordais. Suomijoje ir Švedijoje fjordų nėra, ten viskas atsidūrė po vandeniu ir susiformavo povandeniniai uolų labirintai – šcherai. Virš vandens nosis iškišusios uolos – tai nuostabios šcherinės salelės. Mokytoja parodė filmuotą šių salelių vaizdą. Vienos didesnės, kitos mažesnės, apaugusios spygliuočiais medžiais, mėgstamais šaltą klimatą. Žmonės čia

prisistatę namelių, atvyksta pailsuoti.

Mokytoja Audronė pademonstravo kiekvienos šalies būdingiausių vaizdų. Danijos Mons uolas ir dėmėtusius elnius. Danijai priklausančių salų, Grenlandijos ir Farerų, nuostabią gamtą, gražius namelius. Farerų salų įdomųjį (siek tiek pakrypęs) Siorvagvatno ežerą. Islandijos, kuri yra tarp dviejų plokščių, todėl jai būdingi ugnikalnių išsiveržimai, krioklius, kalnus ir pašvaistes. Auksinius smėlio paplūdimius, žaliuojančias pievas su gražiausiomis gėlėmis, ryškiai mėlynus ežeriukus su daugybe smulkių žuvyčių. Norvegijos įspūdinguosius fjordus, milžiniškus krioklius, įstabias uolas, amžino šalo ledynus. Trolio liežuvių, kur keliauja turistai ir fotografuojant, ir serpantinius (padarytus kelių žilvė kalnus). Švedijos Ropos upę, kuri plukdo daugybės ledynų vandenį. Kalnų berželius, įvairius žilvičius. Šiaurės elnius, besiganančius prie kelių. Suomijos ramius ežerus, kalnų „karolių“ ir pušynus, pušynus...

Mokiniai, pasiskirstę po du, atliko kūrybinę užduotį. Burtų keliu išsitraukę šalį, rengė trumpus pranešimus, juos iliustravo, paskui vieni kitiems pasakojo ir rodė.

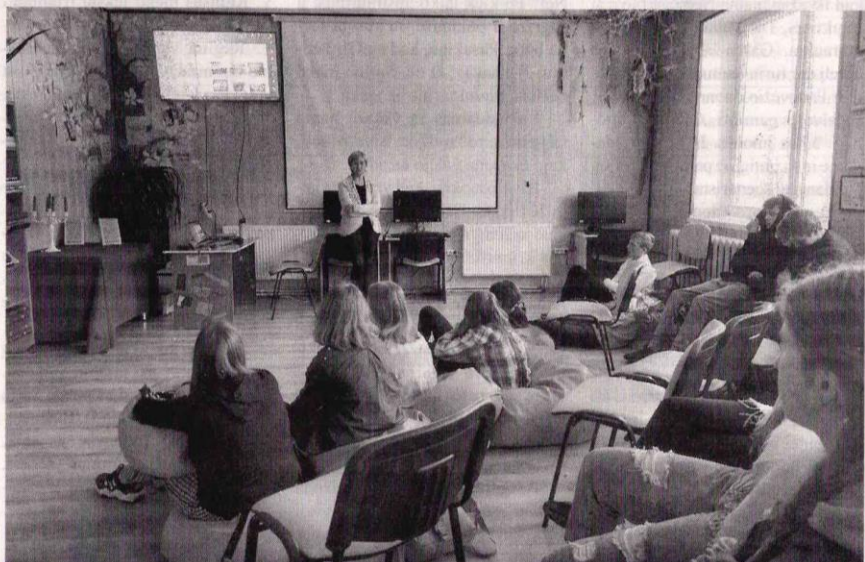
Dar mokytoja demonstravo vaizdus, o mokiniai turėjo atspėti, iš kurios jie šalies.

RATO ISTORIJA

Anglų kalbos mokytoja Daiva Jukonė 7 klasių mokiniams rodė filmą apie Šiaurės gamtą ir gyvūnus. Visi drauge aptarė filmą ir mokiniai kūrė rato istoriją apie baltąjį lokį ir jo atrastą draugą.

Įdomių Šiaurės šalių literatūros savaitės renginių metu buvo ugdomos mokinių gerumo išraiškos gamtoje, pažįstant įvairius augalus, gyvūnus ir natūralų kraštovaizdį.

Danutė MIKNEVIČIENĖ,
Alizavos pagrindinės mokyklos
ir Alizavos padalinio
bibliotekininkė

Keliautoja Audronė Užtupienė pasakojo mokiniams apie gamtą Šiaurėje. Autorės nuotraukos